

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ค่อนข้างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารของภาครัฐอย่างกว้างขวาง รวมทั้งสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เช่น มาตรา 76 กำหนดให้ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐทุกระดับ” นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 (1) ที่ว่า “ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น” แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมาก ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลเป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารท้องถิ่นมากขึ้น และปัจจุบันได้มีข้อกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลเกือบทุกขั้นตอน รวมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อประชาชนได้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล แม้ว่ากฎหมายจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นก็ตาม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเท่าที่ผ่านมา แม้ว่าเทศบาลจะเป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและการพัฒนาอย่างแท้จริง ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีทัศนคติทางการเมืองแบบเก่าที่ว่ากิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เป็นเรื่องของผู้นำ จึงทำให้การบริหารงานของเทศบาลที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของภาครัฐไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาล

ตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในด้านการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงต่อความต้องการของประชาชนต่อไป โดยการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดตราด จำนวน 10 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 139 คน (เทศบาลตำบลน้ำเขียว. 2554 : 4)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากแต่ละชุมชน จำนวน 10 ชุมชน โดยจำแนกตามชุมชน คือ ชุมชนหัวถนน จำนวน 14 คน ชุมชนท้ายวัง จำนวน 14 คน ชุมชนบ่อนอก จำนวน 15 คน ชุมชนท่าประคู้-เนินจี่ไหล จำนวน 13 คน ชุมชนเทศบาลใหม่ จำนวน 15 คน ชุมชนไร่แจ็ก จำนวน 12 คน ชุมชนชากตาตา-หนองน้ำขุ่น จำนวน 13 คน ชุมชนในบ้าน จำนวน 14 คน ชุมชนตลาดน้ำเขียว จำนวน 14 คน ชุมชนหนองใหญ่ จำนวน 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 139 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.96 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ระดับการมีส่วนร่วมมาก ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย และระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 139 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศและอายุวิเคราะห์โดยค่า t-test ส่วนระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาวิเคราะห์วิเคราะห์โดยค่า One Way Analsis of Variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least – Signefecant Different)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด การวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุมากกว่า 46 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มากกว่า 20 ปี

ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเชี่ยว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด เมื่อพิจารณาในภาพรวมตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิงจำนวน 85 คน (ร้อยละ59) อายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 86 คน (ร้อยละ61.87) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 54 คน (ร้อยละ38.85) ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 72 คน (ร้อยละ 51.80) รายได้ต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 81 คน (ร้อยละ 58.27) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน (ร้อยละ 78.42)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหาร และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านปรากฏได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการนำเสนอความต้องการของชุมชน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในที่ประชุมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการตรวจรับงานต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมอันดับสุดท้าย

2.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหาร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดงานประเพณีประจำหมู่บ้าน เป็นอันดับแรก รองลงมาประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการดูแลเรื่องสาธารณสุขสมัยของชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย

2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย เป็นอันดับแรก รองลงมาประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล และประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเป็นอันดับสุดท้าย

2.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานเทศบาล เป็นอันดับแรก รองลงมาประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาล และประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างร่วมกับเทศบาลเป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ผลการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ด้วยวิธี LSD (Least – Signefecant Different) พบว่า

3.1.1 ประชาชนที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียวมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ประชาชนที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร และประชาชนที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียวมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ อื่น ๆ

3.1.2 ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด ทั้ง 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภารกิจและหน้าที่หลักของเทศบาลตำบล คือ การจัดให้มีและบำรุงรักษา ส่งเสริมกิจกรรมโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน จึงส่งผลให้ประชาชนได้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารงานของเทศบาล ในด้านการรับผลประโยชน์ในระดับที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ

ในส่วนของผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด พบว่า ในส่วนของปัจจัยบางอย่างซึ่งได้แก่

เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมฉบัง จังหวัดตราด

สำหรับในส่วนของปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ที่พบว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมฉบัง จังหวัดตราด ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินกิจกรรมการบริหารของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่ปานกลาง ดังนั้นเทศบาลตำบลน้ำเขียว จึงควรเร่งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างแท้จริง อีกทั้งประชาชนควรสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารที่เทศบาลตำบลน้ำเขียวเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการตรวจสอบให้การดำเนินการบริหารงานของเทศบาลตำบลสามารถเป็นที่ยอมรับ และให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในตำบล ควรมีการปรับปรุงพัฒนางบประมาณ ดำเนินโครงการ แก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นและตอบสนองความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการทำงานของบุคลากรในเทศบาลตำบลน้ำเขียวให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นการทดสอบให้เห็นชัดว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงไร
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระหว่างเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะได้ทราบว่าคุณลักษณะโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่